

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi alueellisen opintolainahyvityksen kokeilusta sekä tuloverolain 92 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Kunnanhallitus 19.09.2022 § 132
424/00.01.02.03/2022

Valmistelija kunnanjohtaja Marjut Ahokas, marjut.ahokas@ilomantsi.fi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi alueellisen opintolainahyvityksen kokeilusta sekä tuloverolain 92 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 16.9.2022 mennessä.

Lakiluonnoksen taustana on valtioneuvoston lokakuussa 2017 toimikaudeksi 2017-2019 asettama Harvaan asuttujen alueiden parlamentaarinen työryhmän (HAMA-työryhmä) Suomen harvaan asuttujen alueiden mahdollisuuksien parantamiseksi. Työryhmän tehtävänä oli käydä läpi ja esittää konkreettisia poliittisia toimenpiteitä muun muassa Harvaan asutun maaseudun strategian 2017–2020 toimenpiteiden toteutukselle sekä tarkastella verohuojennuksiin ja alueellisiin tukiin liittyviä mahdollisuuksia harvaan asutun maaseudun näkökulmasta. Työryhmän tarkastelussa oli joitakin Ruotsin ja Norjan aluepoliittisia toimenpiteitä ja niiden sovittaminen Suomen olosuhteisiin.

Yhtenä ratkaisuehdotuksena HAMA-työryhmä esitti lokakuussa 2019 julkaistussa loppuraportissaan (Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2019:22) Norjassa käytössä olevaa alueellista opintolainahyvitysmallia, jonka mukaan harvaan asutun maaseudun alueelle töihin muuttavat saavat opintolainansa anteeksi 2 600 euron arvosta vuosittain.

Harvaan asuttujen alueiden parlamentaarinen työryhmä asetettiin lokakuussa 2020 uudelle toimikaudelle 2020–2023. Työryhmän työn pohjana ovat toimikaudelle 2017–2019 asetetun työryhmän ehdotukset sekä pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman kirjaukset harvaanasuttujen alueiden kehittämiseksi.

Työryhmän esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki alueellisen opintolainahyvityksen kokeilusta sekä muutettavaksi väliaikaisesti tuloverolakia. Alueellisen opintolainahyvityksen kokeilu toteutettaisiin vuosina 2023–2026. Kokeilun tarkoituksena on saada tietoa alueellisen opintolainahyvityksen vaikutuksista esityksen mukaisen kokeilualueen työvoiman saatavuuteen ja elinvoimaisuuteen. Kokeilu toteutettaisiin Pohjois- ja Itä-Suomessa kokeilualueella, joka kattaa 25 kuntaa. Pohjois-Karjalasta kokeilualueeseen kuuluvat Ilomantsin ja Juuan kunnat sekä Lieksan ja Nurmeksen kaupungit.

Esityksen mukaan kokeiluryhmään valituille korkeakoulututkinnon suorittaneille henkilöille, jotka asuvat kokeilualueella, myönnettäisiin säädettyjen edellytysten täyttyessä hakemuksesta alueellinen opintolainahyvitys. Kokeilun toimeenpanosta ja alueellisen opintolainahyvityksen myöntämisestä ja maksamisesta vastaisi Kansaneläkelaitos. Esityksen mukaan Kansaneläkelaitos myöntäisi hakemuksesta alueellisen opintolainahyvityksen kokeiluryhmään valituille henkilöille, joilla on opintolainaa, jotka ovat asuneet vähintään 12 kuukautta kokeilualueella ja jotka täyttävät ehdotetun lain mukaisen työskentelyehdon. Työskentelyä ei edellytetä kokeilualueella.

Alueellinen opintolainahyvitys voitaisiin myöntää enintään kolmessa erässä, ja se olisi määrältään yhteensä enintään 8 800 euroa, mutta kuitenkin yhteensä enintään 60 prosenttia opintolainansaajan alueelliseen opintolainahyvitykseen oikeuttavan tutkinnon suorittamislukukauden viimeisen päivän lainamäärästä. Kansaneläkelaitos lyhentäisi hyvityksen määrällä henkilön opintolainaa suoraan lainan myöntäneelle pankille. Alueellinen opintolainahyvitys ei vaikuttaisi opintotukilain mukaisen nykyisen opintolainahyvityksen saamiseen.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023 – 31.12.2027.

Lausuntojen jättämisen määräaika lausuntopalvelussa päättyy 16.9.2022. Kunnanhallituksen kokous pidetään sovitun aikataulun mukaisesti 19.9., joten mikäli kunta aikoo jättää asiasta lausunnon, on se jätettävä ennen hallituksen kokousta. Kunnanhallituksen puheenjohtaja on antanut kunnanjohtajalle oikeuden jättää kunnan lausunto lausuntopalvelussa ja tuoda lausunnon kunnanhallituksen kokousasiaksi 19.9. kokoukseen.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Ahokas Marjut

Päätösehdotus

Kunnanhallitus merkitsee tiedokseen lausuntopalvelussa seuraavan 16.9.2022 annetun lausunnon:

Kunnanhallitus pitää erittäin hyvänä Harvaan asuttujen alueiden parlamentaarisen työryhmän (HAMA-työryhmän) työn lopputulosta, jonka tavoite on tarjota lainsäädäntöä tilapäisesti muuttamalla kokeilumahdollisuus tukea harvaan asuttujen alueiden työvoiman saatavuutta.

Ilomantsin kunta odottaa vuosina 2023-2026 toteutettavan lakikokeilun tuovan harvaan asuttujen alueiden käyttöön pysyvän mallin, jolla koko maan alueiden elinvoimaisuus ja työvoiman saatavuus turvataan. Kokeilu on hyvä tapa lähteä liikkeelle.

Lakiehdotus ja säännöksen perustelut ovat selkeät ja myös se, miten laki viedään käytännön tasolle, on avattu lakiesityksessä hyvin.

Päätös

Hyväksyttiin.